

# ПРАВО І ДЕРЖАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Матеріали  
міжнародної науково-практичної конференції

14 жовтня 2011 року

Ірпінь  
2011

УДК 342.5(477)(063)

ББК 67.9(4 Укр)400 п 431

П 68

*Рекомендовано до друку*

*Вченою радою Національного університету державної податкової служби України  
(Протокол № 4 від 24.11.2011 року)*

Редакційна колегія: Мельник П.В., д.е.н., професор; Тарантул Л.Л., д.е.н., професор; Тимченко Л.Л., д.ю.н., професор; Білоус В.Т., д.ю.н., професор; Цимбал П.В., д.ю.н., професор; Ангичук В.І., к.ю.н., доцент; Самілик Г.М., к.ю.н., доцент; Касьяненко Л.М., д.ю.н., доцент; Нікітін Л.О., к.ю.н., доцент; Калганова Л.А., к.ю.н., доцент; Шемелинський І.І., к.ю.н.; Мацелик Т.О., к.ю.н., доцент; Воробйова Л.С., к.ф.н., доцент; Тимченко Л.О., к.ю.н., доцент; Олущак Л.В., к.е.д.н., доцент; Зайцева І.В., к.е.д.н., доцент; Матілюх Н.П., к.е.н., доцент; Максименко І.А., к.ф.н., доцент.

**П 68** **Право і держава в умовах глобалізації та регіоналізації:** Матеріали науково-практичної конференції, 14 жовтня 2011 року / Державна податкова служба України, Національний університет ДПС України, 2011. – 338 с.

У збірнику представлені тези, в яких розглядаються правові, філософські, соціальні, економічні та літвістичні аспекти розуміння феноменів «право» та «держава» за умов розвитку двох взаємозалежних процесів суспільного життя – глобалізації та регіоналізації. Піддані аналізу шляхи цивілізаційного поступу України, які проявляються у об'єктивному посиленні прозорості міждержавних кордонів, різкому зростанні обсягів та інтенсивності транснаціонального перетикання капіталів, інформації, послуг та людських ресурсів, масовому поширенні уніфікованих стандартів споживання у світі, посиленні ролі недержавних регуляторів світової економіки і міжнародних відносин, формуванні єдиного простору комунікаційного спілкування; впливі права і держави на всі галузі соціального життя; пошуку адекватних правових механізмів захисту національних інтересів у контексті єдиного глобального світу.

Видання розраховане на науковців, викладачів, юристів, економістів, працівників органів державного управління, аспірантів та здобувачів, студентів вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних.

Тези друкуються в авторській редакції, за точність викладеного матеріалу відповідальність покладена на авторів.

## ЗМІСТ

### СЕКЦІЯ 1

#### Глобалізація, регіоналізація, права людини: міжнародно-правовий вимір

|                                                                                                                                                                       |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Антипенко В.Ф.</i><br>Становлення міжнародного антитерористичного права.....                                                                                       | 21 |
| <i>Кузнецова К.В.</i><br>Проблема ответственности не правительственных<br>организаций по международному праву.....                                                    | 28 |
| <i>Мацко А.С.</i><br>Глобалізація та її вплив на зміни сучасного правопорядку .....                                                                                   | 31 |
| <i>Щипцов О.А.</i><br>Удосконалення нормативно-правової бази,<br>що регламентує питання безпеки морської діяльності,<br>відповідно до норм міжнародних конвенцій..... | 33 |
| <i>Тимченко Л.Д.,<br/>Кононенко В.П.</i><br>Международные суды как эффективный<br>контрольный механизм защиты прав человека<br>в процессе глобализации .....          | 36 |
| <i>Digol D.</i><br>Foreign Policies of Central Asian Countries<br>in the Realities of the Globalized World.....                                                       | 39 |
| <i>Удовика Л.Г.</i><br>Концептуалізація трансформацій правової<br>системи в умовах глобалізації.....                                                                  | 45 |
| <i>Тимченко Л.А.</i><br>Арбротская декларация 1320г. – затерянная<br>страница истории международного права.....                                                       | 48 |
| <i>Чорношченко С.І.</i><br>Правове закріплення універсальних стандартів<br>прав людини в сфері трудової міграції .....                                                | 51 |
| <i>Анісімова М.Ф.</i><br>Юридичні гарантії прав та свобод людини:<br>європейський вимір.....                                                                          | 54 |
| <i>Vukhryst S.</i><br>Compliance Review Mechanism under UNECE MEAs.....                                                                                               | 57 |
| <i>Громакова Н.Ю.</i><br>Специфіка формування ідентичності<br>в епоху глобалізації.....                                                                               | 61 |

|                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Гордієнко М.Г.</b>                                                                                             |     |
| Дефекти правової політики пострадянської доби .....                                                               | 540 |
| <b>Гурська Л.І.</b>                                                                                               |     |
| Держава та Церква в Україні: співпраця як необхідна умова демократизації суспільства .....                        | 545 |
| <b>Левченко Т.Г.</b>                                                                                              |     |
| Моральна віра в поведінці людини як морально-правового суб'єкту: сучасна інтерпретація думок Імануїла Канта ..... | 547 |
| <b>Мухин Н.Н.</b>                                                                                                 |     |
| Індивид в перспективі права .....                                                                                 | 550 |
| <b>Христокін Г.В.</b>                                                                                             |     |
| Онтологічні основи для християнської критики ідей статизму та теократії в сучасній православній теології .....    | 553 |
| <b>Черенков М.М.</b>                                                                                              |     |
| Про закони, християнство, суспільство і мораль: соціально-теологічні рефлексії .....                              | 557 |
| <b>Чорноморець Ю.П.</b>                                                                                           |     |
| Апологія прав людини у творчості Вселенського патріарха Варфоломія .....                                          | 559 |
| <b>Шеремета О.Ю.</b>                                                                                              |     |
| Право і держава у вченні митрополита Андрея Шептицького .....                                                     | 562 |

## СЕКЦІЯ 10 ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ПРАВА

|                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Грамова Т.М.</b>                                                                         |     |
| Неоінституціоналізація права власності в торговельній сфері .....                           | 566 |
| <b>Данькевич А.П.</b>                                                                       |     |
| Роль міжнародних фінансових організацій у формуванні інвестиційної політики в Україні ..... | 568 |
| <b>Корж М.А.</b>                                                                            |     |
| Правові аспекти оподаткування іноземних інвестицій .....                                    | 570 |
| <b>Круш П.В.</b>                                                                            |     |
| Провали державного втручання в економічне життя суспільства та їх виправлення .....         | 573 |
| <b>Максименко І.А.</b>                                                                      |     |
| Економічні правила як конституюча основа діяльності суб'єктів господарювання .....          | 575 |
| <b>Мартиненко В.В.</b>                                                                      |     |
| Правові аспекти економічної безпеки в умовах глобалізації .....                             | 578 |

|                                                                                                                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Мицелюх Н.П.,</b><br><b>Максименко І.А.</b><br>«Економічна конституція», «економічна теорія права»,<br>«конституційна економіка» як методи дослідження<br>економіко-правових проблем..... | 581 |
| <b>Мицелюх Н.П.</b><br>Провали ринку і роль держави в умовах<br>постіндустріальних трансформацій.....                                                                                        | 583 |
| <b>Мискін Ю.І.</b><br>Значення економічної науки в юриспруденції.....                                                                                                                        | 585 |
| <b>Паснова Т.В.</b><br>Економіко-правова безпека України<br>в умовах наднаціонального регулювання.....                                                                                       | 587 |
| <b>Рябокін Т.В.</b><br>Теоретичні основи підприємств корпоративного типу.....                                                                                                                | 589 |
| <b>Скорик М.О.</b><br>Економіко-правові засади сучасного державного<br>регулювання економіки АПК України.....                                                                                | 592 |
| <b>Спіростенко Г.Г.,</b><br><b>Бабенко А.Ю.</b><br>Економіко – правові аспекти ринку праці<br>в умовах трансформаційних змін .....                                                           | 595 |
| <b>Тарасюк В.В.,</b><br><b>Максименко І.А.</b><br>Права власності як санкціоновані державою<br>поведінкові відносини між людьми .....                                                        | 598 |
| <b>Телішук М.М.</b><br>Категорія власність як економічне та юридичне явище .....                                                                                                             | 591 |
| <b>Чернишук В.Р.</b><br>Тенденції формування інвестиційної політики України.....                                                                                                             | 604 |

## СЕКЦІЯ II ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАВОВИЗНАВЦІВ

|                                                                                                  |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Гарбуза Т.В.</b><br>До питання професійної підготовки майбутніх фахівців.....                 | 607 |
| <b>Горобчук С.І.</b><br>Особливості формування компетентності<br>майбутнього фахівця права ..... | 610 |

ресів у взаєминах держави і бізнесу, виробити нові ціннісні орієнтири, за допомогою яких, з одного боку, можна домогтися ефективного економічного зростання, з іншого боку - забезпечити реалізацію економічних прав і свобод громадян, їхній соціальний захист. Дана концепція може стати дієвим механізмом економічної модернізації нашої країни.

**Н.П. Мацелюх, к.е.н.,**  
доцент, декан обліково-  
економічного факультету  
(Національний університет  
ДПС України)

### **ПРОВАЛИ РИНКУ І РОЛЬ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

Перехід до ринкової економіки передбачає свободу економічного вибору, що логічно завбачає ліквідацію монополії держави в соціальній і економічній сфері. Але це не означає, що держава повинна повністю відмовитись від їх регулювання. Ринок, вирішуючи одні проблеми, породжує інші, ще більш складніші і суспільно небезпечні. В новій інституціональній економічній теорії це явище отримало назву «провалів ринку». Традиційна класифікація провалів ринку включає існування суспільних благ, недосконалість конкуренції і неповноту системи ринків, наявність зовнішніх ефектів (екстернатів), неповноту і недосконалість інформації.

В економічній теорії виділяються чисто приватні і чисто суспільні блага. Чисто приватне благо може бути використано тільки тим суб'єктом, що платив за нього, і кожна одиниця такого блага може бути продана за окрему плату. Чисто суспільне благо споживається колективно усіма громадянами незалежно від того, платять люди за нього чи ні. Чисто суспільне благо характеризується двома основними властивостями: невідчужуваністю і невиключеністю у споживанні. Якщо у кого-небудь є можливість споживати товар без платні за нього, то може виникнути стимул зменшити перевагу суспільних благ. Звідси можлива недостатня забезпеченість суспільними благами із-за проблеми безбілетника або колективної дії. У такій ситуації індивідуальна раціональність веде до колективної ірраціональності, оскільки із-за спроб індивідуумів максимізувати власні чисті вигоди кожен починає страждати від недовироблення суспільних благ. Тому, щоб забезпечити (соціально бажану) оптимальну кількість суспільних благ, держава повинна втручатися, запроваджуючи податки і забезпечуючи суспільними благами бажаних. У багатьох випадках використання державою

примусу (у вигляді оподаткування) може бути єдиною можливим способом вирішення проблеми.

На неконкурентних ринках рішення індивідуальних виробників можуть впливати на кількість і ціни. Коли на ринку переважає монополія або олігополія, кількість запропонованих товарів менша, ніж у конкурентних умовах, а деякий вигравш споживача буде переданий фірмам у формі монопольного прибутку. У цьому випадку державі дозволено втрутитися для гарантування оптимального виробництва, тобто такого його обсягу, який міг би бути одержаний в конкурентній ситуації. Антимонопольне законодавство, яке може регулювати ціноутворення і дроблення існуючих монополій, часто служить дозволеною мірою втручання.

Зовнішні ефекти існують там, де деякі зовнішні впливи від дій одного індивіда на дії інших приводять до невідповідності приватної і соціальної структури витрат і вигод. До зовнішніх ефектів відносять вигоди і витрати, не відбиті у системі ринкових цін. Виділяються приватні із значними позитивними зовнішніми ефектами (екстерналіями), або так звані соціально значущі блага, які за характером функціонування в економіці багато в чому схожі з суспільними благами, оскільки надаються споживачам безкоштовно або за ціною, що не покриває витрати на їх виробництво. Тому держава повинна сприяти забезпеченню благами з екстерналіями в оптимальних кількостях за допомогою інших засобів. Прикладами державного втручання у зв'язку з екстерналіями є державне забезпечення благами з позитивними зовнішніми ефектами за ціною (наприклад, освіта, охорона здоров'я, соціальна інфраструктура), що субсидує тих, хто створює позитивні зовнішні ефекти (наприклад, субсидії у фундаментальні дослідження і інновації), а також оподаткування тих, хто створює негативні екстерналії (наприклад, податок на забруднення).

Ще одним випадком провалу ринку є неповнота і недосконалість (асиметрія) інформації, що не дає можливості суб'єктам ринку ухвалювати якнайкращі рішення.

Отже, «провали» ринку є достатньо важливою передумовою державного регулювання ринкової економіки, але не єдиною. Визначальним є ускладнення внутрішніх і зовнішніх умов функціонування економічних систем суспільства, в яких якісно змінюється роль держави. Це перш за все пов'язано з тим, що розвинуті країни в останній чверті століття почали перехід до постіндустріальної стадії розвитку. Державні інституції під впливом нового техніко-економічного і соціального середовища суттєво змінюють свої функції, включаючи взаємодію з ринковим механізмом. Сучасне суспільне середовище вимагає формування нових механізмів взаємодії в системі відносин «держава - економіка», «держава - ринок», розро-

бки і впровадження більш досконалих і дійових механізмів регулювання ринкової економіки.

Оскільки певні сфери економічного життя залишаються поза межами впливу ринкового механізму («провали ринку»), тому якісно змінюється роль держави в суспільному житті. Вказане явище в економічній літературі дискутується давно, що дало підстави аргументувати необхідність підвищення ролі держави в регулюванні економіки. Держава змінює роль спостерігача, наглядача за економічними процесами на їх ініціатора, творця і займає своє місце в системі економічних відносин.

**Ю.І. Мискін, к.е.н.,**  
доцент кафедри  
бухгалтерського обліку  
(Національний університет  
ДПС України)

## ЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ В ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

У слов'янській культурі терміни «право» та «праведність» є взаємопов'язаними. Тобто, право повинно ідентифікувати праведність, і як наслідок, право – вище закону, який у суспільстві може виражати і несправедність. Ототожнення понять «право» та «закон» є невірним та по суті цілеспрямовано лобіюється з метою підміни права несправедливим законом.

Якщо ж виходити з діючої парадигми, то варто розрізняти об'єктивне право (надане людям та суспільству Творцем) та суб'єктивне право (створене власне людьми на основі їх моральних цінностей, які можуть виражати як праведність, так і несправедливість). Наявність таких двох видів прав у реальній суспільній діяльності може створювати і створює конфлікти (коли люди суб'єктивним правом унеможливають або перешкоджають реалізації об'єктивного права).

Сучасна юриспруденція (як наука, і як практична діяльність) декларує превалювання «закону» в житті людства. При цьому потребують вивчення питання реальної моральності суспільства та причини її падіння, що по-суті і створює необхідність в «законі», який зовні стримує прояви низької моральності. Недостатньо досліджено і питання моральності законотворців та законів, які регламентують логіку соціальної поведінки. Адже треба розуміти, що логіка «толпо»-елітарного суспільства завжди аморальна, та незважаючи на це законодавство захищає стійкість такої системи, не відрізняючи вседозволеності від високоморальної діяльності, яка повинна бути підпорядкована свободі волі та вибору, які надані людині Творцем.